

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pén- tári, — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatának küldendők.
Egészévre — — — — —	8 kor.	—	—
Félévre — — — — —	4 -	—	—
Negyedévre — — — — —	2 -	Kéziratokat nem adunk vissza.	—

Pünkösöd napján.

Pünkösöd napján új szellem, új világosság áradtszét a földön, a megígért Vigasztaló eljött, megszületett az Egyház. Csodás tényezők kezdik és éltetik a keletkező Egyházat: apostolok, kiket a Szentlélek avatott fel látható jelekkel, s kik a nekik jutott kegyelmekkel fáradhatatlanul munkálkodnak, s az első hívek, kiken szembenőleg nyilatkoznak meg a Szentlélek csodás adományai. Oh mily csodálatos az Egyház képe! Az evangéliumi tant soha sem értették meg, soha sem vitték át az életbe úgy, mint az első keresztények; nem kevesen, hanem sokan, talán mindnyájan egynek érezték magukat a szenvedő Krisztussal, a ki nem régen távozott el a földről; együtt vannak, készek a nélkülözésre, a szenvedésre és a halálra; ők a szó igaz keresztény értelmében „testvérek“, ezért valósíthatták meg Jeruzsálemben legalább egy időre a legnagyobb egyenlőséget, a vagyonközösséget, a mit a világ nem látott sem azelőtt, sem azután.

Krisztus igazán földön élt, együtt járt-kelt, türt és szenvedett a „testvérekkel“, nem volt emelvényen a trónja, hozzá nem vezetett trónlépcső; a gyermekeket szerette leginkább, a szegények és a világ megvetettjei voltak legjobb barátjai. Hasonlóképen volt az ős egyházban; az apostolok és ezek utódai a püspökök és presbyterek, bár megvan hármias hivatalukból származó hatalmuk, de azért igazán „testvérek“ maradnak, nem zárkoznak a hatalom rideg jogi formáiba, hanem a „testvérek“ közt vannak, velük együtt élnek s minden áron arra törekszenek, hogy nekik szolgáljanak. Ez volt az igazi — s nem a görög vagy a római — demokracia.

Hol van most ez az ős egyház? Itt van előttünk tizenkilencszázados életével, krisztusitanával, hierarchiai szervezetével s a Lélekkel, mely élteti. Egyébként nagyot változott. Dogmaiban fejlődött, intézményeiben

tökéletesedett s különösen a pápai primatust illetőleg utolérhetlen kifejlést nyert. Az egyház ugyanis egy magasabb rendű élő szervezethez hasonlítható, mely ugyanaz most is, a mi volt s az is lesz mindig, miként ugyanazon személy vagyok én, a ki voltam gyermekkoromban s leszek öreg koromban. Mikor megszűnt az üldözés s békésebb napok virradtak az egyházra, megkezdődik az átalakulás, a testvérek közül kiválnak a főbbek, megszűnnek a nép emberei lenni, az államfők szolgálói lesznek. A hübérendszer s a rendi szervezet még jobban elkülöníti őket a néptől, a fejedelmek aranyláncokkal verik őket békóba s ők lesznek a legerősebb támaszai a hübéri és rendi alkotmányformának. Ez nem ment könnyen, hatalmas szellemek, vasakaratu férfiak — mint VII. Gergely — küzdöttek az egyház szabadságáért és tisztaságáért, de nem tudták kiragadni a feudalizmus karjaiból az egyházat. A forradalom szétördelte a régi rendet s a XIX-ik század új irányba terelte a világ haladását. A demokracia képezi a kor ragyogó eszméjét, a rendi szervezet korlátai összetörték, a nép a legnagyobb hatalom. Az egyház feladata megismerni a kor szükségleteit, hiányait, bajait, ő bírja, mert hisz századok, ezredek folyamára van építve az üdvösség bárkája, azon eszméket és elveket, melyekkel hasznára válik az emberiségnek. És meg is ismeri, csak félre az emelvényekkel, félre a szűtte korlátokkal, menjetek egyházfejedelmek a néphez, legyetek újból támaszai, tanácsadói a bölesőtől a sűríg s visszakapjátok a hagyományos tiszteletet és ragaszkodást. Az ős egyház képe, melyet a századok porral hintettek be, megtisztul s előttünk áll a maga főséges körvonalaiban. Ezek a gondolatok jutnak eszünkbe Pünkösöd ünnepén, a midőn kegyes püspökünk ott van Csik-Somlyón a csodatevő szűz Mária lábainál sok ezer keresztény hívő néptől körveve. Testvéreim, legyen bizalmatok hozzá, szeresétek őt, ő a Szentlélek felkentje, az igazi apostol!

Pünkösdi gondolatok.

Az örök ifjúság csak a kereszténységben nem rejtély.

Kivüle minden vágy elhal; minden energia kimerül; minden ideál elhalványodik az ember előtt. A Prometheusok csak mesebűsők. Olyan elpusztíthatatlan élete nincs senkinek. S a Faustok is azok. A világ nem látott még belőlük egyet sem. A tépelődés ütvestő, mely blazirtságba vagy kétségbeesésbe visz; a munka pedig nem gyógyít ki belőle, legfeljebb teledteti. Az Istennel nem lehet harcolni sem. Saját erejét emésztí el az ember, ha erre vetemedik; az életkedve, vágya, örömei és reményei pedig elhagyják.

Hányan kiáltották a kis Eryllfal: Leben, leben, leben és egyikük sem tudott élni. Miért? Mert csak nem is sejtették hogy mi az élet ideálja. Ábrándoztak, pedig csupa valóság az: élveztek, pedig merő áldozat az. Mindent megpróbáltak és semmit sem fejeztek be; legkevésbé pedig önmagukban az embert, az erős, eredeti embert, ki nem másoknak köpiája, hanem magábanvaló, önálló, igazi egyén. Az ő életük csupa disharmonia volt: fektelen képzelődés — jözan ész helyett; hangulatosság — elvek helyett; felületesség — elmélyedés helyett. Az ilyen élet nem érdemli meg, hogy örök-fjú maradjon. Nem is marad az. Megtálták ők mindent, leginkább pedig önmagukat s jól választotta Nietzsche barlangi álmaiboz refrainül az: Ekel, Ekel, Ekel-t, mert az ő rombadölt élete nem is kelthetett mást.

Hányan övezték fel magukat nagyszerű elhatározásokkal, világot-mentő tervekkel s oly végtelenül közönségesek lettek. Miért? Mert szétszívárgott az energiájuk. Nem csalódtak ők az elvekben, hanem megsalták az elveket. Minek is küzdeni, ha lobad az ember kedve s azt érzi, hogy csak petyhüdik és gyöngül?! Minek is küzdeni, mikor a közelé naplója inkább csak chronique scandaleuse s belekerülni elvégre is senki sem akar. Beatus ille, qui procul negotiis! . . . S a ki férfúnak indult, meghuzza magát, hogy „csak hagyják békében; nem bánja akármí történik is.“ Ez gyávaság. Az energiának elvetélése. Nem örök-ifjúság, hanem csak koravenség. Pünkösödöt ők sohasem ülték; legfeljebb csak reá emlékeztek!

Mert a Pünkösöd az erős emberek születése napja; az egyéniségeké, kik harcot mertek üzeni az Akropolisznak és Capitoliumnak, nem az isteneknek, azok tehetetlenek voltak, hanem a szenvedélyeknek, melyeket ezek jelképeztek. S a mint évről-évre visszatér a piros nyelvek ünnepe, megújhodást jelent az erős emberek számára, a kik meg akarják öizni eszményeiket és az élet kedvét. Az újbol felkerekedő szél az örök-ifjúság áramlatát hozza, az örökös növekedés, fejlődés vágyát. Ez is beszél beféjezetlenségről, de nem a romokéról, hanem a cedrusokéról, melyeket az évek meggyarapítanak, de el nem korhasztanak. A római költő beatus-a talán mégsem az, hanem, a kiról az Irás beszél, az valóban boldog: Justus . . . sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Micsoda öröm is az, érezni, hogy nem vönülünk, csak izmosodunk, hogy a tapasztalás nem tesz mogoróvábbá, csak igazságosabbá; hogy nem függök a milieutól, mert önmagam embere vagyok. Kétségtelen, hogy annak, ki így akar élni, nem ér semmit, ha csak látja azt a szónokló galileai halászt ott a jeruzsálemi ház előtt s avval tovább kullog; ha nem izgatja és hajtja semmi, hogy ő is megvárja a tízes nyelvek

eljövetelét, melyek megvilágosíták és megacélozzák. Nem a Pünkösöd homályos emlékezete lendít rajta, hanem visszatérése. De ez segít is igazán.

Az Eryllfoltok elvirágának, mert nem bívtak élni, keresztény lélek nem tud elvirágzásról, mert az Evangéliumban egy-igazi élet-ideálhoz olvasott kommentárokat, mert ellesi a halász szavát s részt kér a piros lángokból is.

Nem kell boldogságát sem császári palotában, sem klaszszikus Walpurgis éjszakákön keresnie, nem kell átbolyongania az életen s nem kell lelki-erejét hiúságokra pazarolnia. Végül meg nincs szüksége valami költői sikkasztásra, hogy jobb hazába érheszen. A büösötöl a sirig szinte minden keze ügyében van, hogy boldoggá legyen. Elég egyetlenül tenné, ha Faustot akarna utánozni! S épen olyan rosszul, ha Prometheust.

A Prometheusok elvesznek az Isten keze nyomása alatt: ilyen harcokba beleörül az ember s nem bírja sokáig; de a keresztény győzi a maga harcát, beveszi az Akropoliszt és Capitoliumot, energiája el nem fogy, kedve le nem lobad, mert számára a Pünkösöd évről-évre kegyelemmel theresen tér vissza.

E kedvező életföltételeknek s velük az örök-ifjúságnak első datuma az első Pünkösöd, a kereszténység születésnapja ott Jeruzsálemten.

K.

Püspök urunk bérmautja a Gyergyói esperes kerületben

(Folytatás.)

A ki-öldágazott és fölzászlózott községben pedig Csattó Sándor mondott az egyháztanács és a bébori magyarság nevében a szép díszkapu lábánál üdvözölő beszédet.

Viharos éljén csapott fel a lelkes szavakra, messze zngott a rengeteg és a fópásztor népei örömeire azt válaszolta, hogy mindent kész megenni, mi egy exponált helyen szükséges arra, hogy a hit és hazafiság egybeforrva, erősbövd e egymást karöltve folyton fejlődjenek és izmosodjanak. A román templom előtt körben Teszlóváu Ilyés román lelkész üdvözölte a kegyes fópásztort hívei élén egyházi díszben, román szónoklattal, melyet nagy lelkesültséggel látszott előadni.

Szívélyes melegséggel válaszolt a fópásztor a szónok szavára. Elhagyta nyájának kilencvenkilencét, hogy a vadonba ide tévedt századikat felkeresse, megtalálja. A román beszédre nyomatékosan mondotta, hogy ő edes hazának nyelvén látja helyén valónak válaszolni. Fölkéri a román lelkész és híveit, hogy miután egy hazának vagyunk gyermekei és egyházunk is egy, visellessünk testvéries szeretettel egymás iránt. Ő imádkozik a haza minden egyes fiáért és a román testvérek is imádkozzanak ő érte és a magyar hazaért.

Mikor Bélorba érkezünk, az egész Bélor egy sártenger és vízözön volt. Május 2-án fényes isteni tisztelet volt a román. kath. templomban, melyen a románok is seregesen vettek részt. Bérálás és harangszenelés után 12 órakor kedvező időben tért vissza a méltósága és kísérete Csattó József főgondnok asztaláboz ebédre. Itt ebédközben Bogádi főszolgabíró engedélyt kért, hogy a fópásztor elvei ellenére főlközöntöt mondhasson, éltetve a fáradhatatlan püspököt, kiü nem látszik meg az utazás viszontagsága, ki hivatalos

mostani eljárásában egész útján azon kitüntetésben részesül, hogy „míg bérnál, mosolyog az ég rá s ennek végeztével bőven megerednek az ég csatornái: örömkönyveket hullat az ég működésén.“

A püspök úr jóságos kegyességgel fogadta a fölköszöntést, jelezvén, hogy ő minden alkalommal nem barátja a pohárköszöntésnek két okból: Először, mert sajnálja a pohárköszöntő papját vagy hívét, hogy a köszöntő fölötti gyötördéssel elronta egész ebédjét, s nem akarja, hogy munka után kifáradva még nyugodtan se étkezhessek; — másodsor, mert a köszöntés lefoglalná az idő nagy részét s így nem tehetne pontosan eleget kitűzött programjának. Pohárköszöntés ebédre 2—3 óra kell, míg így egy óra alatt teljesen készen vagyunk és mégis nyugodtan étkeztünk.

A rövid ebéd után ő Méltósága visszavonult és csendes imában töltötte az idő hátramaradott részét, és szokásos irodai teendőit végezte.

Azután elindultunk Belsőbóly — a nép sirt, kezét, ruháját esókolta a főpásztornak, virágokat szórt eléje és könyörgött, sohajtozott a jó Istenhez, hogy csak bár egyszer adná valaha őt viszontláthatni — és delután négy órakor érkezünk a borszéki állami útra, hol már várakozott reánk a föléserelt kocsi sokasága a dúcögös, rázós szekerek helyett. A Beszterce hidjánál előnkbe vágatott a hollói bandérium, melyet Csiby Ferenc k. bíró nagy nemzetiszíni zászlóval vezetett. Majd járás a tölgyesi „szustollas“ banderium állott elő, elől Paul Zósef s Bogdány „vágta“ kiáltásaira iramodott előre.

Holló román község egy díszkaput emelt a főpásztor tiszteletére, körülötte két sorban nagy sokaság, viselet, nép, nemzet és valláskülönbőség nélkül hatalmas éjlenzésben tört ki. Szabó János Holló község ősz jegyzője örömtől remegő hangon ilyen beszédet mondott:

D. a J. Kr!

Nagyméltóságu Gróf Püspök Úr! Kegyelmes Atyánk!

Jézus Krisztus kiválasztott utódai, az apostolok a Szentlélek által szívökbe oltott szeretettől indítva, készek voltak ezer veszéllyel is szembe szállani, s a legtávolabbi országokban, a legvadabb népek közé is elmenni, hogy ott Isten igéjét, a szent evangéliumot hirdethessék.

Isten, a királyok, királya az apostolok utódait ma is nemcsak természetfölötti hatalommal ruhazza föl, hanem a főpásztori hivatallal együtt szeretetet is olt szívökbe, melytől legstönöztetve fáradságot nem ismerő buzgalommal sietnek a legtávolabbi vidékeken lakó hiveikhez is, hogy együtt könyöröghessenek egymás kölcsönös boldogításáért a Minható trónja előtt.

Boldogok, ezerszeresen boldogok vagyunk mi Erdély egyházmegye hivei, mert Főpásztorunknak kegyes szíve csupán értünk dobog, s áldásos életének minden pillanatát nyájának boldogítására szenteli.

Fogadja Excellenciád meleg köszönetünket, hogy ünnepeles útjában néhány pillanatot szentelt Holló község lakóinak, alkalmat nyújtva ily módon hódolatunk kifejezésére. S végeztél pedig kérjük, hogy buzgó imáiban emlékezzék meg a kegyes szívtől ily távol eső hiveiről is, kik egy szívvel és lélekkel könyörögnek az Egek urához, hogy a hit fényével világítsa meg kegyelmes Főpásztorunk útait, s áldja meg azt a kezét, mely a hitek ezreit vezéri e rögös életpályán egy boldogabb haza felé!

A Mindenható végtelen kegyelmét kérve apostoli útjában minden lépésére, tiszta szívből kívánjuk — sokáig éljen!

A Főpásztor igen nagy szeretettel fogadta az ősz ember beszédét és örömmel tételezte föl, hogy holnap

Tölgyesen, a bővá a hollóiak egyházilag tartoznak, viszontláthatja mindnyáját. Azután megindultunk borongós időben vidám lélekkel a jó országúton, a hollói völgyben haladtunk hosszú kocsisortól kísérve lefelé az újabb állomásra, mely Győ-Tölgyes vala.

Tölgyesen

Tölgyes a Beszterce és Putna vizek összefolyásánál fekszik. Szűk hegyszorosok közé hosszan beékel és elnyúlt község felett a nagy sziklahalmaz a Csahó örökdió. Állatvilága, növényzete ennek a hegynek mint a természetvizsgálók megjegyzik egészen alpesi. Tölgyes klímája azonban mégis egészen elít a többi gyergyói községek éghajlatától, mert azokénál jóval enybébb és talán ennek köszönhetjük az első tavaszi fényt, — mely a felhők mögül egyszer másszor kibúvó napból megüti arcunkat. Különböző Tölgyesen való időzéstünk alatt meglehetősen fázós és zimánkós idő uralkodott és így leszámítva a vadonok, az erdők fényő ilatár, a természet szépségében igen keveset gyönyörködhetünk. Mindezeket azonban dusan kárpótolta a hitek szívéből fakadó lelkesedés gyönyörűsége. Megérkezéskor az egyházfejlesztést váró Tölgyes lobogó díszben uszott. Hosszú széles zászlók lengtek az ablakokból, virág volt az útja és ezek ajkáról szállott fel az égbe az „Isten hozta“, „Isten tartsa“, „Isten éltesse“. Az iskola előtt felállított magas díszkapu alatt Ferenczy István vármegyei gazdaszt az egyháztanács és a községi képviselői testület nevében szólott a következőleg:

Méltóságos Gróf Püspök Ur!

Kegyes Főpásztorunk!

A legnagyobb örömmel vetjük azon kedves és öröndetes hírt, hogy Méltóságod mint Erdély püspöke, s nekünk várva-várt kegyes és szeretett főpásztorunk, ezen elzárt, ügy-szólván elhagyatott részén hazánkknak, kegyes lesz megjelenni, hogy az itt élő róm. kath. hívőknek a bérnálás szentségét kioszsa, s ezzel minket az őseinktől öröklött, s mindenek felett álló üdvözítő vallásunkban buzdítson, gyamolítson és megerősítsen.

Tölgyes község róm. kath. egyház tanácsa, valamint a politikai község képi elő testülete szerény személyemet bízta meg, hogy Méltóságodat főpásztori körutja alkalmából nevében és élükön üdvözölve, „Istenhozott“-at mondjak, s előre s megköszönjem és a hívők sokasága nevében mondjam: „Dicsértessék a Jézus Krisztus szent neve“ azon kegyért, hogy Méltóságodat az isteni gondviselés ide vezérelte, hogy nekünk vigaszt elhagyatottságunkban, reményt és Isteniránti táutoríthatlan bizalmat adjon a jövőre.

Igy üdvözölve Méltóságodat, eljárását a bibliai azon jó pásztorhoz kell hasonlítani, a ki elhagyta az egy tömegben lévő nyáját, hogy az egy eltvedettét felkeresse és a jó utra terelje.

Üdvözlöm Méltóságodat, mint a róm. kath. anyaszent-egyháznak felszentelt azon szolgáját, ki iránt az erdélyi özszes kath. egyházmegyék és annak hivei meglepetésszámba menő bámulattal vannak eltelve főpásztori ügybuzgóságán, ájtatos és semmi fáradságot nem ismerő eljárásán.

S így meg vagyunk győződve — és örömtünk nagy, mert erősen hisszük, hogy azon szegény róm. kath. székely érdekében — kinek ősei több mint másfél ezer év óta ezen bérces hazát elfoglalva, nyelvét, szokásait megtartva, s majdnem ezer éve, hogy a róm. kath. vallást felveve azt híven megtartották, sőt büszkén elmondhatjuk, hogy egyedül Csik-, Gyergyó- és Kászonszék — mely most Csikvármegye név alatt szerepel — volt az, mely a tiszta róm. kath. jellegét megtartva, azt ha kellett vérel is megvédte, ezen székelyek érdekében Méltóságod személyes megjelenése áldást hozó lesz.

Azért buzgó szívvel kérjük Istenünket, adná kegyelmét,

hogy kegyes jó Főpásztorunk közöttünk léte alatt széttekintve, elmondhassa: „jöttem, láttam, győztem“!

Ismételen üdvözölve, s Méltóságod szerencsés megérkezésének örvendve, az egész lakosság és hívők nevében mondhatom: Isten hozta! Isten hozta! Isten élt, sse így egyházunk, mint hazánk javára igen sokáig!

Ferenccy beszédére válaszolta ő méltósága, hogy mindent megtesz arra, mi itt is a hitélet és magyarság emelkedését elősegítheti. Szívbeli köszöni a meleg fogadtatást, melyben az egyház és a község részéről részvett és kéri, hogy imádkozzanak, hogy rövid időre áldást és szívbeli nyugodalmat hozzon mirdnyájuknak.

Néhány lépéssel tovább a kápolna bejáratánál Balogh Lajos lelkész mondott igen okos és átgondolt beszédet. Megköszönte a főpásztorunk kegyességét, melyet a templom érdekében tanúsított és változa a fáradhatatlanságot és az alázatosságot, melyekkel mindeneket meghat és feleml. Azután a főpásztor bevonult a teplomba, elvégezte a könyörgést a meghalt hűvekért, megvizsgálta a templomot, megkezdődött a gyóntatás és tartott az estharaag szöig. Másnap a bérnálás előtt és után prédikált és körülbelül 650-nek osztotta ki a bérnálás szentségét. Szent mise után fogadta a tisztelgőket és egy órákor rövid érkezés után megindult Békás felé.

Átkelés a „Balás-on“

Hulldogált az eső, mikor a főpásztor a „Balás“ alá érkezett. A Balás egy magas hegy Tölgyes és Békás között. Ős rengeteg erdő borítja ezt a hegyet, meredek, köves és járatlan az útja. Tavasi hóolvadás minden esztendőben elviszi az útról a maga részét a kövek között lerakodott amugyis csekély és vékonyka földnek és emellett az út rozsz konzerválása a lehető legnehezebbé teszi Tölgyesből Békásba az átkelést. Midőn a meredek alá megérkeztünk, a főpásztor kocsjára elé három pár, a többiek kocsjába négy pár ökröt fogtak és úgy vontatták a kocsikát a tetőig. Ő méltósága egy óráig óriási sárba, esőben, vízben, a kanyargós erdői ösvényen gyalog tette meg az útát a tetőig. Sokatlan egy festői látvány volt ez az utazó csoport utána most! Boros volt az ég felettünk, alattunk zúgtak az erdei patakok, merész, haragos felhő ijesztett a hegytetőn és közbe permetezett az eső. Szavunkra zengett az erdő és messze kapta el a hangot a rengeteg. Főpásztorunk fáradhatatlansága nem engedett bágyadni minket sem — és így utána fáradással ugyan, de szíves örömmel tettük meg az útát a „Csorgó“-tól a tetőig. Azután a tetőn megpihentünk, a szokott rend helyre állott és Istennek hálát adtunk és gyors útemben kanyarogtunk a magas és hosszú vízi csatornák mellett az erdei fűrészek zakatolása és az utazás kellemes és kellemetlen epizódjai megbeszélése közben a Vájlán a havasi telepek szűrszört házikói között a hosszú Zsedanpatakon Békásba.

Békás-on.

Békás örömlétepet ül ezen napokon. A természettől mélyen messze elkertelt vidéknek temploma is nem régen épült, püspöklátogatásban pedig a mai napig soha sem részvett. Azért forró és lelkes, megható és tüzes üdvözlő beszédek hangzanak el tiszteletére. Hol eimegyen, nyomában hála kél, a hála szeretetet és ragaszkodást szül, a ragaszkodás gyönyörtüségét és rajongást fakaszt népei szívében. Hatalmas hitéleti erő nyilatkozott meg ebből a forrásból így Békáson

is. A magyarságért és nem ritkán a valláért is küzködő székely testvérekre, kiszámíthatlan jótémény, valóságos áldás volt a főpásztor megjelenése. Csodálatosan is halmozák el szeretetükkel. A hosszú községben három díszkaput emelnek, az első kapunál Urziceanu községi jegyző a politikai község nevében a lakosság óriási örömrivalgásai közben tartalmas beszéddel üdvözlő, a második kapunál 6 román pap jelenik meg ornatusban, beláthatatlan sokaság által körülveve és *Kotta Simon* gör. kath. lelkész haterzer román hívő szívéből mondja ezen hatalmas beszédet:

Méltóságos és Főtisztelendő Gróf Püspök Úr!

Az isteni gondviselés kegyes intézkedése szerint, annak a rendkívüli szerencsének vagyunk ma részesei, hogy itt, szeretett hazánk legkeletibb határvonáján Méltóságod magas személyében egy lánglelkű főpásztort üdvözölhetünk.

Nem tudom álom-e? vagy a csodák kora újult meg? — hogy Békás ily illústris nagy vendég látogatására erdemestített.

Méltóságos Gróf Püspök Úr! Távol vagyunk az országos és közelet mozgalmaitól; elzárva a múltvit világ mozgalmaitól és közeledő vonalaitól, messze, messze a kulturális központoktól. Ezen lakosság elődei a nyomor úzte néhány századdal ezelőt e bércek rengetegei közé s ma is állandó küzdelem a sorsa. Még a természet is mostoha irántunk. A sziklákról lezuhogó patakok egyhangu moraja, e silány halmok és porondok, e magas bércek mind csak egyről: a lemondásról beszélnek nekünk. Hogyne örülnék hát ma? midőn Méltóságod megjelenése kiemel havasi létünk egyhangúságából s messze időkre emlékkünnéppé fogja szentelni e napot! Hisz e megjelenésben, eszathatlan bizonyosságát látjuk annak, hogy a mai önző világban is van szeretet: él, éltet és uralkodik Krisztus szeretete. „Christus vivit, Christus regnat, Christus imperat.“ Krisztus, a szeretet mindenható királya lakik Méltóságod nemes szívében; Ő bátorította az út nehézségeinek elvállalására, az Ő szent kegyelme védelmezte és segített bősies apostoli tervének végrehajtásában, hogy itt e bércek között szórványosan telelepillt juhait is felkeresse. Most látjuk és érezzük, hogy mily igazán mondá a nemzetek nagy apostola: Caritas patiens est benigna est. Omnia suffert, omnia credit, omnia sustinet. Jézusnak isteni szívéből áradó szeretete győzedelmeskedik minden akadályon. Gyenge az en szavam, azon boldogító érzelmek rajzolására, melyeket ma mindnyáján érezünk.

En paptársaimmal és 6 ezer görög katolikus hűveinkkel ugyan nem tartozunk a Méltóságos Gróf Püspök Úr közvetlen kormány alá: de a nemzetiség és a szertartásbeli különbség nem szakít el minket az egyedüli üdvözítő és boldogító róm. katolikus hit egységétől. Azért Méltóságodnak mint törvényes apostoli fejedelemeink mi is örömezt mutatjuk be hódolatunkat s boldogoknak érezzük magunkat, hogy az erdélyi latin szertartású róm. kath. lánglelkű főpásztorra iránt érzett szeretetünknek, tiszteletünknek és nagy-rabecsülésünknek kifejezést adhatunk.

Hálával adozunk a gondviselő Egek Urának, hogy Méltóságos Gróf Püspök Úr kegyes megjelenése vallásos buzgalomunkat fokozza, hitünkben megerősít és a közös hazához s Szent István koronájához való tartozásunknak élénkbb tudatára ébreszt.

Ugyan azért egy szívvel s lélekkel mondjuk: Hozza Isten Méltóságodat! Aldott, ki az Úr nevében jött. Eljen!

Mint történt ezután a fogadás, miket cselekedett a jó főpásztor nyája között, mi az eredmény a püspök látogatásnak Békáson, átadjuk a szót itt *Miklós Olgának*, a házi gazda kisebbik leányának, a hol ő Méltósága egy napot töltött, ki társai szívéből meríti e szavakat és egyik hozzánk intézett levelében kedves egyszerűséggel így írja le: „A harmadik vagyis a főkapun számtalan nemzeti színű zászló lengett, mi

ott állottunk körül fehérbe a főkapu ezen felirása alatt: Mária országának e végpontján örömmel üdvözölnek elhagyatott hiveit. Mikor a püspök az megérkezett, apuska fogadta a kegyelmes főpásztort, ki azt olyan kedvesen, olyan meghatóan köszönte meg, hogy miunyjunkat elragadott; ekkor egetverő éljenzés mellett lakására bajatott (mely lelkészilak hiányában szerény házuk volt), miután pedig a roszt út és idő miatt nagyon sáros volt, ott mi fogadtuk a legnagyobb örömmel és boldogsággal — azután átöltöztünk és kíséretével visszament a templomba, hol mindjárt a szószékre lépett és kegyes atyai jósággal és szeretettel beszélt az ő elhagyatott hiveihez; erre litániát tartott, onnan haza jött és gyóntatott a míg gyónók voltak (én is neki gyóntam), azután vacsorázott, melyben csak papi kísérete, tata és mama vettek részt. Vacsora után visszavonult, miután mindnyájunktól szeretetteljesen vett búcsút.

Másnap vagyis vasárnap reggel kilenc óráig gyóntatott, akkor a nép templomi zászlókkal körmenetben eléje jött a kapuig és ő is ment teljes díszben papi kíséretével a templomba, hol misézett fényes segédiettel; nyolc pap volt. Mi még ilyen szép misét soha sem tártunk. Azután bérmált a templom udvarán; a bérmáltak száma közel 200 (közülük én is), onnan szépen imádkozott és baza jött, itt fogadta a magyarokból álló küldöttséget, a kik papot kértek, mit ő kegyesen meg is ígért. Arra aztán 35—40 személyből álló díszbéd volt, melyen kíséretei és szülőimén kívül a békási intelligens urak is részt vettek. Ebdét után drága fényképével kitüntette családjunkat, Urziceanu jegyzőt és Kotta Simon gör. kath. lelkészt; (engem egy remek kis éremmel, melyben szent ereklyék vannak és a pápa áldása van rajta. Oh hogy örültem én annak!)

Aztán két óra után elindult, miután kegyesen elbúcsúzott és főpásztori áldását adta ránk. Mi úgy sirattuk, úgy sajnáltuk őt. Azt a szeretetet és lelkesedést, mely őt hivei részéről körül fogta, leírni nem lehet, csak annyit mondhatunk, hogy drága emléke örökre élni fog szívünkben és mindig imádkozunk érte. Igen sokan, mind a kik Békásban lakunk, elkisérték a talu végéig, hol ő kocsijáról leszállott s egyenkint elbúcsúzott mindgyöküktől, aztán megindult, elment, eltlnt, elvitte magával minden örömintket, szívünket és lelkünket.⁶

A menet az érzékeny búcsúzás után lassan halad vissza azon az úton, melyen jöttünk a Balás teteje felé. Tul a tetőn lement a sáros köves úton csaknem szerencsétlenség érte a jó főpásztort. A kocsis egy kátyun haladt át, a kerék egy kőbe ütközött, ez olyan heves rázkodást idézett elő, hogy a kocsis attonk leröplött a bakról, a lovak pedig a mélyedésbe esustak. A jó főpásztort azonban őrizte az Istenanya, a Boldogságos Szűz Mária, kinek szent olvasóját a veszély pillanatában is kezében tartva imádkozta. Mert a miát látta a veszedelem növekedését, hirtelen ugrással a dülő kocsiból azonnal kimenekült és így bala legyen a csodálatos Anyának, kinek pártfogása alatt oly csodálatra méltókat művel, egyik ijedséget leszámítva, mely az aggódó kíséreten a főpásztort drága életéért vett erőt — egyéb misem történt. Azután nagy sárban, esőben, vízben gyalog tette meg a köves roszt út további részét. Szűrkület volt, mikor Tölgyesre nagy vizesen, sárosan, lucskoson megérkeztünk. Tölgyesen a baleset hírére a nép ellepte az utcákat és a szerencsés találkozás örömére egy szívvel és lélekkel nyomult be a templomba Istennek hálatadni. László Polykárp itt a nép zokogása, könyei és sírása közt nagy hatással beszélt a Boldogságos Szent

Szűz segítő kegyelméről, aztán Te Deum volt és az ezek hálaéneke röppült fel a tömjénillatos levegőben az Isten trónusához szívben és lélekben könyes szemekkel zokogta a hálat adó főpásztort: In te Domine speravi: non confundar in aeternum!!!

Másnap reggel a havasokról bejött 97 hívőt még megbérmált és azután nagy kíséret, lovas baderium, a virágok özönétől ellepve megindult a tölgyesi úton Ditró felé. Útját két oldalt sűrű erdők szegélyezik, egymásután maradoznak el két felől kopár fehér havasok, baloldalon a Likur és a szent-miklósi hegyek, jobb felől magas Bükk új-havas és társ-hegységei. Kovács Péter-féle ház közelében a Putna tövében zöld ágakból asztalokat rögtönöznek a jó tölgyesiek és búcsuzónl különböző hűdeg süttekkel várják fel a jó pásztort és kíséretét. Pár perces jó izü barátságos falatozás után megkelet indultunk, mert már hallatszott a ditróiak jelző ágyujának a hangja és a fák alatt keresztül látszottak a gyergyói járás deputációjának egyes mozgó alakjai . . . Még egy kaputató és „Hegyes“ tetején, a „Cengelléren“ vagyunk. A reggeli köd most emelkedik fel, szemben a láthatáron egymásután bontakoznak ki a sűrű gomolyból „Kereszthegy“ csúcsai, odább homályos kékségben a Bucsinai havasok, — alól a lapályon mint óriás kígyó a Maros folyó húzódik el és legdélen a bargitai havasok gyergyói koronája a „Délhegy“ látszik merészen fen uralkodni a vidék felett. A főpásztort szemlét tart a magasban népe vidékén; lelkében végigrajzanak az istenség gondolatai és a mély-séges esendből, a hová a lélek olyan gyakorta eljár imádkozni, lassan, szép esendesen ereszkedünk utána alább és alább a zöldülőni kezdő völgyekbe, hol élet pezsdül, hullámzik a sokaság és epedve várja a pillanatot, melyben őt megláthassa, ruháját csokolhassa és mély-séges tisztelettel előtte leborulhasson.

(Folyt. köv.)

Missió Székely-Udvarhelyen.

Megható lelkigyakorlatban részesült Székely-Udvarhely katholikus közönsége. Három jezsuita atya jött városunkba apát-plebános meghívása s különösen szeretett püspök urunk jóakaró gondoskodása folytán. P. Riesz Ferenc, P. Midlinszky József és P. Kulcsár István. De ők valóban gondviselészerű férfiak, kiket Isten igazán arra választott ki s erővel is onnan feltról erre felruházott, hogy országát beplántálják a lelkebe s Isten szeretetének előtűzté njából felgyulaszszák a meghidegült szívekbe.

Május 7-én kezdődött a missió, mely iránt a nagy érdeklődés már abban is nyilvánult, hogy igen sok csaiúd kivonult az e nap délutánján érkező atyák elé az állomáshoz. Este 6 órakor volt az első szt. beszéd, melyet Jung-Cseke Lajos helybeli apát-plebános ünnepeles „Veniancté“-val vezetett be. S midőn a stólat az oltár előtt álló atyáknak átadá: egyszersmind hivei üdvéért lánoló szavakkal hívta fel: Ne kiméljék — ugymond — a mi lelkünket, vágjanak egészen az elevenig, hogy felismerjük s bármily fájdalmas legyen: kitépjük onnan, a mi nem Isten szerinti. Erre még egyszer Isten segítségét és áldását kérve a missióra: Riesz atya lépett szószékre, s igazi közvetlenséggel ismertette meg a missió célját, előre megmondva az eredményt is, mely be fog következni mindazokban, kik buzgón fognak részt venni azon.

Ezután nyolc napon keresztül folyt a missió, napenkint háromszot, beszédelés közbetett ájtatosságokkal. Közép és

uri osztály egyaránt bebizonyította, hogy nemesak a külső kíváncsiság hozta össze oly nagy számmal őket a missió megnyitására, s az első beszédre, mert mindig tele templom szivta magába az atyák ajkairól hangzó örök krisztusi igazságokat. A nőkel versenyeztek a férfiak. A megye és város legmagasabb méltóságaitól a legutolsóig. A főispánné ő méltósága (mamájával), a volt főispán törvénybírák, ügyvédek stb. stb. kiváló buzgalommal vettek részt a beszédeken és ajátosságokon. És pedig nem is tüntetshöl. A legelőkelőbb személyek mellett okszor egy-egy egészen szegényes külsejű férfi vagy asszony volt látható, oly szépen nyitvánult itt a fenséges eszme. Mindnyájan egy Atyának vagyunk gyermekei, minnyájan egyenlően a menny örökösei, melyre egyedül ő — hangzott aztán a szószekekről — Krisztus követése. Nagy számmal jelentek meg más vallásúak is, kik meggyőződhettek, hogy nem a gyűlölet vagy ellenségeskedés szítása, hanem Krisztus igazi szeretete hangzik az atyák ajkairól, mely mindenkinek csak földi és örök javat: üdvét szomjuhozza.

A missió második felének napján már az igazá nagy templom, az ő mellékhajóival és felső karzataival is teljesen képtelen volt befogadni a prédikációk hallgatására özönlő nagy népsokaságot, úgy hogy még a beharangszó előtt többen kénytelenek voltak visszatérni, mivel már nem lehetett az ajtón belül jutni.

Különben 13-án este volt lélekemelő, midőn a b. S. üzről volt prédikáció. A főnökön által gyönyörűen felékitett Mária-oltáron, a tényárból szépen emelkedett ki a lourdesi szobor. S a hívek — fülükkel a szónokló atya minden szavát megkapva — szemük majd a Mária-szobron, majd az oltár előtt álló, tiszta fehérbe öltözött ártatlan kis lányokon akadt meg. Szt. beszéd után a Mária-litánia következett, végül a „Magnificat“ gyönyörű dichymnusát kezdette rá a kántor, melyet a zsfotóság megtelt templom hívei — jóllehet már két óraja állottak — mozdulatlanul énekeltek végig s még aztán sokáig ott maradván könyörögték ki Mária oltalmát.

Még nagyobb volt az öröm és lelkesedés, midőn meghallották, hogy másnap a legm. Oltáriszentéről lesz szent beszéd. Annnyira készültek reá, hogy egész délután tele volt a templom. A nagyoltár virágdíszre a Szt. Vince zárda fő. öknőjének fardatban buzgalomát és finom üzletét díszerte. Virág és fényárból emelkedett ki a legm. Oltáriszentég. Nem szalasztották volna el a hívek a főtiszt. atya prédikációjának egyetlen szavát, de kezeik összeteve, szemük folyton a kenyérszinten ott tünd. kló Ur Jézusra valának függesztve, hogy élő hitüket, szeretetüket szentelje meg s fogadja kedvesen. Az oltár előtt fehérbe öltözött ártatlan kis leánykák, mely szép intő példa valának mindem jelenlétvőre. „Ha nem lesztek, mint e kisdedek, nem mentek be mennyek országába.“ Végül az assistentiával fungáló apát kezeti által adá az Ur Jézus az ő igazi bekejét és áldását szereti nyájára.

Ez csak a külső vala, de már ebből is lehet következtetni, hogy milyen volt a missió benső, lelki eredménye! Harmadik napon jó reggel már megkezdődött a gyóntatás; és ettől kezdve öt napon keresztül, kora regeltől késő estig, nemesak a missió atyái, hanem majdnem minden nap még két-három kisegítő pap, folyton gyóntattak; s még a kilencedik napon délelőtt is sokan voltak, kik gyónásukat végezték, úgy hogy két ezer és egy nehányra megy azok száma, kik ez idő alatt rendbe hozták lelkük ügyeit.

Hányan és hányan emelik fel hálátelten szívüket ez önzetlen atyáért az Eghez, mivel nekik köszönhetik lelkük bekejét és nyugalmat! . . . Hitünk ez a missió bezárásakor, t. i. akkor, midőn az apát az ünnepélyes „Te Deum“ után, mitrával fején emelkedett beszédben fejezte ki ömaga és hívei nevében öszinte háláját és köszönetét az atyák önfeloldozó nagy munkájáért. Azok a könnyek, melyek a hívek szemében mindenütt ott csillogtak: legékebben hirdetik az eredményt és hálás elismerést.

Első áldozás. A nagyszerűen sikerült missiónak szép folytatása, illetőleg annak az életbe való átvitelének győ-

nyörű illusztrálása volt az első áldozók ünnepélye áldozó estfőtörtkőn. A hívek még a missió közvetlen hatása alatt is lévén zsfotóság megtöltöttek a templomot. Második harangszókor jött a fehérbe öltözött harminc leányka (10—13 évesek) fejükön koszorúval, gyertyával kezükben. Még pedig a hívek tömegén át nem törhetvén, a sekrestyén át vonultak a számukra fenntartott szentélybe, melyet — két kettős sorban állva fel — egészen betöltöttek. Az Ur Jézus iránti szeretet lángolóvá tette arcukat. Oly rég vágytak elérhetni e pillanatot! Hisz husvétől mostanig folytonosan a legnagyobb buzgalommal készültek reá; s némelyek kétszer, mások már háromszor is megtisztították lelküket a bűnbánat szentésében, hogy annál méltóbb lakása legyen ifju szívük az édes Megváltónak, az Ur Jézusnak.

Riesz főiszt. atya volt a celebráns, ki mindjárt mise kezdetén leborulva, szép imával esdette le Isteu segítségét az először áldozó kisdedekre. Majd a keresztutcho vonulva, esengő világos hangon nyjtották meg kereszt-égi fogadásukat, most már saját ajkaikkal vallván meg a hitet, melyet egykor keresztiszüleik ajkai tettek meg helyettük, s melyet a jelenlévő hívek szintén önkénytelenül ismételték a kisdedekkel. Erre a rómsz. szülő evangélium felolvasása után, szépen magyarázta meg nekik a celebráló atya a kezükbe adott égő gyertya jelentését: 1. Krisztus az, ki megvilágosít titeket s minden e világá jövő embert; 2. Az Ő benne való bitetek az, s ti vagytok hivatva azt ápolni, hogy soha ki ne aludjék szivetekből. Közvetlen áldozás előtt újból rámutatott az Ur Jézus nagy szeretetére, melynel fogva betérni készül hozzájuk, és a végtelen szerencsére, melynek következő pillanatban már részesei leendnek.

Oh mily benső vágyakozással remélték ez ifju lelkek a kenyér szinben felmutatott Ur Jézust! S az édes boldogság könnyei csillogtak szemükben, midőn végre éveken át táplált vágyuk betelt. . . az Ur Jézus, az örökkévalóság halhatatlan királya, üdvük örök váloga szívükbe költözött.

Mise végén intézett még hathatós intelmet a gyermekekhez, hogy hiven őrizzék Jézust szívükben és ki ne üzzék onnan soha bűn által. — Majd a szblökhöz fordult, kik örömmel szemlélték gyermekeiket, miként egyesülnek Jézussal — s figyelmeztette, hogy vigyázzanak nevelésük és példájukkal, mert rájuk vannak bizza a menny e kedvencei s tőlük fogja számon kérni az Ur! Borzasztó lesz kárhozatuk, ha elvesztik, de nagy lesz jutalmuk, ha égre vezetik.

A jó missióatyák csak e nap rövid déltánján pihenve, 17-én már Zetelakára utaztak áldásos működésük folytatására. Sz.-Udvarhely híveink öszinte imája kíséri, melyben buzgó fohászkodnak az Eghez, hogy tularadó lelki kegyelmekkel s örök égi javakkal jutalmazza őket Az, kiknek szolgálai: az Ur Jézus!

Sipos.

KISEBB KÖZLEMENYEK.

Jegyzőkönyv

az Erd. róm. kath. Irodalmi Társulat választmányi gyűléséről. Gyula-telrhérvárt, 1901. május 18-án.

Jelen voltak: Ujfalusi József dr. elnök, Eröss József titkár, Vass Albert dr. pénztárnok, Csiky Miklós ellenőr, Zlamál Agost szerkesztő, Kóródy Péter dr., Fejér Gerő dr. választmányi tagok, továbbá Szabó György.

Elnök a gyűlést megnyitván, a mult választmányi gyűlés jegyzőkönyvét, mely a Közmitvelődés utján a tagok tudomására jutott, észrevétel nélkül beletesnek jelenti ki.

1. A számvizsgáló bizottságot jelentésre szólítja fel.

Az erd. róm. kath. irod. társulat pénztárának állása az 1901. év jan. 1-től május 18-ig.

I. B e v é t e l :

1.) Késpénz a mult évről	61.60
2.) Püspök Urunk adománya	960.—

3.) Püspök Urunk előfizetése	32 pld.	
„Közművelődés“-ért		256.—
4.) Tagsági díjak és előfizetésekből		1590.—
5.) Hirdetésekből		26.80
6.) Egyes tápellendőkert		1.10
		2895.50

II. Kiadás.

1.) A „Közművelődés“ ez évi 18. sz és apróbb nyomtatványok		728.—
2.) A „Közműv.“ mult évi hátralék		830.—
3.) Forgalmi tőkéhez		1140.—
4.) Újságbélyegekre		160.—
5.) A „Közművelődés“ expedálásáért		20.—
		2878.—

Ezek szerint Bevétel: 2895 kor. 50 fill,
Kiadás: 2878 kor. — fill.

Készpenz: 17 kor. 50 fill.

A bizottság a számadást rendben találta s a számadóknak az ideiglenes fe mentést indítványozza. Elnök ily értelemben mondja ki a választmány határozatát.

2.) E pontban elnök felhívja a szerkesztőséget, hogy a beérkezett pályamunkáról jelentését tegye meg. Erre h. felelős szerkesztő a következőkben terjeszti elő a pályamunkáról szóló birálatot: *Jelentés: A ker. szövetkezetek mint a nép anyagtól jóléteinek eszközlői cz. pályaműről.*

Ez a hasz félyes oldalra ritka sorokban nagy betűkkel írt dolgozat véleményünk szerint csak első része egy nagyobb terjedelmű műnek. Ha így fogjuk fel, meg kell adni, hogy szerző feladatát jól megoldotta, azonban teljes — a pályázat anyagának megfelelő képet nem nyújt a szövetkezetekről. Hangulatot, érdeklődést kelt az olvasóban s meg is győz a szövetkezetek nagy hasznáról, de a létesítés módozatairól egyáltalán nem tájékoztat. Véleményünk szerint Társulatunk a fenti pályafeltétellel egy olyan praktikus mű létrehozását célozta, mely a nép és községek hazai, főleg erdélyrészi állapotaira, gazdasági, táji, vallás erkölcsi viszonyaira való tekintettel utmutatókat szolgáltatson arra nézve, hogy miképen lehetne a népek, főleg azok vezetőinek, a papok, tanítók s jobb módúaknak bevonásával a helyi viszonyok szemmel tartása mellett minél több ker. és hitelszövetkezetet létesíteni.

A szerző, kinek dicséretes buzgalomról és praktikus gondolkodásáról tanuskodik e dolgozat, folytassa művét s abban mutassa ki, mi módon, mily eszközök által, miféle akadályok leküzdésével lehet itt nálunk szövetkezeteket alapítani.

Mutassa ki mekkora befizetéssel lehet a mi népünket takarékoságra szoktatni és hitelképesé tenni. Pl. a ruthelek között egy év letorgása alatt 12 hitelszövetkezet létesült, elnöke a pap, a néposztogatók ki vannak belőle zárva, betenkint 1 koronát fizetnek be a tagok s ez képesíti őket 100 koronás hitelle. Első sorban azok kapnak, a kik az uzsorától akarják megszabadulni, azután, kik orvosságra, élelmiszerekre szorulnak, később az adóhátralékosok s utóljára a kik marhát, földet akarnak vásárolni v. házat építeni. Hogy szerző ismeri népünk bajait jól, meglátszik dolgozatából. Fesse tehát tovább azt a képet, melyet két faluról nyújt, adjon utasításokat a létesítés módozataira nézve. Jelen dolgozata még egy nyomtatott ívet sem tesz ki s így a pályázati feltételnek sem felel meg. Folytassa tovább munkáját a fent megjelölt módon, így eleget tesz a társulat intenciójának s a pályázati feltételnek, mely szerint a műnek legalább két nyomtatott ív terjedelműnek kell lenni.

Az előterjesztést követő rövid vita után elnök a következő határozatot mondja ki. A választmány egészében elfogadja a birálatot s annak alapján felhívja a szerzőt, hogy dolgozatát a szerkesztőségtől kérje vissza, s azt folytassa s bővítse ki annyira, hogy a pályázati feltételeknek s a társulat intencióinak megfelelhessen s így a pályá díj (100 kor-ra) érdemes legyen.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére

Körödy Péter dr., Zlamál Agostot és Fejér Gerő drt kéri fel s az ülést bezárja.

K. m. f.

Erőss József,
társ. titkár,

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Pünkösdi ünnepek.** A Szentlélek eljövetele nének ünnepét apostoli lelkületű Püspök Urunk Csik-Somlyón ünnepli meg. Elvégezvén a gyergyói esperes kerület 14 hitközségében főpásztori látogatását, pénteken, május 24-én Csik-Somlyóra érkezett, hogy részt vegyen sok ezer hívével egyetemben a szent bucsun. Gyulafehérvárt is szokásos buzgósággal ünnepeljük meg a szeretet nagy ünnepét. Pünkösdi napján a szent misét Fábíán Sándor nagyprépost, a szent beszédet pedig Vass Albert dr. mondja, másodnapján Szabó György praedikál. Oltáregyesületünk az alábbi programmal tojga emelni az ünnepegeket.

— **Oltáregyesületi hírek.** A helybeli oltáregyesület június 2-kán tartja havi közös istentiszteletét, ezt megelőzőleg gytlles lesz, melyen dr. Vass Albert theolog. tanár tart érdekes fölolvasást. Kérjük a tagokat, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

Az igralmas nővérek templomában pünkösdi vasárnap reggel 8-kor szt. beszéd, utána nagy mise lesz kitett szentésggel. Délután 5-kor szt. beszéd és litánia a szent Szűzről.

— **Meghívók.** A budapesti nővendékpapság magyar egyháziroalmi iskolája 1901. évi máj 26-án az intézeti ének-és zenekar közreműködésével alapítási ünnepélyt tart. — A k.-f. hérvári papnővendékek önképzőköre folyó év máj 16-án évszázó ünnepélyt rendez. — A gyergyói róm. kath. tanítóegyesület tavaszi rendes közgyűlését 1901. évi június hó 3-án, hétfőn reggeli fél kilencz órától kezdődőleg a gyergyóditrói központi r. k. népiskolánál fogja megtartani.

— **Szobor megáldás Zágónban.** Folyó hó 19-én áldotta meg Tallyán Miklós Zágónban a szent Antal oltárát ékesítő 1 m. magas szent Antal szobrárt, ugyanakkor több szegénynek osztották ki szent Antal kenyereit.

— **Az egyházmegyei általános tanítóegyesületnek** Csik-Somlyón tartandó alakuló gyűlésére a csikmegyei r. k. áll. tanítóegyesület képviselőktől Karácsony József egyesületi elnököt, Baka J. és Ráduy B. főkökörü elnököket, Angusztn Imrét és Xántus Eleket, a marosesperesi kerület tanítóegyesülete Petres jobbágytelki és Borsos M. K. remetei kántortanítókat küldte ki. A gyergyói egyesület az egyesülés eszméjét „elyben ugyan pártolja, de tekintve Gyergyóvidék elszigeteltségét, a közlekedési viszonyok kedvezőtlen voltát, esatlakozásra nem ajánkozhatik, képviselőket ki nem küldhet, s a tagsági díjak 25%-ának beszoolgáltatását ez idő szerint kilatásba nem helyezheti.“ Az elnökség mindazonáltal arról értesít, hogy a esatlakozás ügyét jun. 3-án újból tárgyalás alá veszik. Az áll. egyesület ügyére remélhetőleg kedvezőbb határozatot is fog hozni a népes és virágzó gyergyói egyesület!

— **„A keresztény mértékletesség társulata“** Köztudomásu dolog, hogy a szesz italok (pálinka stb) mértékletlen élvezete ugy a testi szervezetre, mint a lélekre rendkívül káros hatással van. Ennek mértékletlen használata folytlan existenciák vesznek el, vagyonok semmistlnek meg, birtokok mennek tönkre, családok jutnak koldusbotra és pusztulnak ki. Mozgalmak indulnak ezen elharapódzott szenvedélynek gátat vetni, hogy a népet a végpusztulástól megmentés. E célból jelent meg (Gyűrki O.-tól) egy a magas püspöki jóváhagyással megerősített „Keresztény mértékletesség“ című kis füzetke N.-Szombathely, mely ezen szenvedély elleni keresztény szövetkezés, tanulásra szólít fel bennünket. Lelki pásztorunk Péterfy L. buzgólkodásának ezen a téren is szép eredménye van

(nem is említve a rövid ittléte alatti nagy számu áttéréseket), mennyiben *Vágásban*, e protestáns községekkel övezett kath. anyaközségben megalakult a „keresztény mértékletesség“ társulata. Mintán a felnöttekhez való apellálás egyelőre eredményre nem vezetett, a még romlatlan gyermekekhez fordult a buzgó lelkipásztor tudva azt, hogy: „sero medicina paratur enim mala per longas invalentes moras.“ Isten bőséges áldása kísérte a fáradságot, a mennyiben már a következő vasárnap 1901. május 5-én 110 (11–16 éves gyermek) jelentkezett szülői beleegyezéssel, ígéretet téve Isten házában, hogy mindennemű szeszese ital élvezetétől 16 éves életkorukig tartózkodni fognak. „Veni Sancte“-val ünnepélyesen vették fel a tagok a társulatba. „Exempla trahunt.“ A jó gyermekek felbuzdulását követték a felnöttek, nők, férfiak egyaránt, ígérve a megtartoztatást egyik része 3 évre, a másik csoport mértékletességre. A ki pedig 3 évig megtartoztatta magát a szeszese italok élvezetétől, — jól tudjuk — a további könnyű feladat. Nagyon természetes vannak kivételek, (pl. betegség, orvosi rendellet stb.) mikor ez ígéret alul tel vannak mentve. Tudjuk azt mindnyájan, hogy mely jótékony hatással vannak az e fajta társulatok a népre. Gyarapítják a jövedelét, megóvnak a káromkodástól, a vallás-erkölcsi életet ápolják, a házi békét fenntartják stb. szóval előnyeit eléggé méltatni nem lehet. Szívvel beszéltek, midőn keresztény katolikus testvéreim megmentéséről van szó, s kérem a Mindenható, hogy ez a jó példa minden székely kath. községben követésre találjon. É nemes cél elértésére is a leghatalmasabb fegyver kétségtelenül az egyházi férfiak, respective a lelképászorok kezében van, a kiknek fáradozásait különösen e téren kétségtelenül Isten áldása fogja követni. Ugy legyen! Egy vidéki kath. hívő.

— **Érettségi vizsgálat.** A gyulafehérvári r. kath. főgymnáziumban a f. évi érettségi vizsgálat szóbeli részét 1901. június 3. 4. és 5-ik napján tartják meg.

— **Magánvizsgálatok.** A gyulafehérvári róm. kath. főgymnáziumban a f. évi magánvizsgálatok ideje 1901. évi június hó 4. és 5-ik napjára van kitűzve. Emellett azok, akik ezen tanintézetbe magántanulóknak az év folyamán beiratkoztak, vagy pedig arra, hogy a magánvizsgálatot ezen intézetnél letessék, engedélyt kaptak, 1901. június hó 4-én reggel 7 órakor az igazgatónál iskolai és születési bizonyítványokkal vagy keresztlevellel jelentkezzenek. Az igazgatóság

I R O D A L O M.

* Előfizetési felhívás a **Szent Imre önképző egyesület 1900–1901-ik évi Almanachjára.** A budapesti kath. egyetemi ifjúság Szent Imre Önképző-Egylete, hogy a nagyközönségben is érdeklődést és rokonszenvet keltsen munkássága iránt, Magyarország kath. közönségének tájékoztatására időközönként almanachot szokott kiadni. E célt szolgálta 1895-ik évi almanachunk s most hat év múltán ugyanazon szándéktól vezérelve lépünk ismét a nyilvánosság elé. Ez évben azonban több különös ok is buzdít és vállalkozásra. Csak nem régen zajlottak le a katolicizmus 1900. és Magyarország kath. létének 90 éves jubileumi ünnepségei; hívő lélekkel, azon lelkesítő öntudatban, hogy a katolicizmusnak Magyarországon, miként a multban, azonkép a jövőben is nemzetföntartó hivatása van, ünnepeltük a nevezetes nagy évfordulót és kilépve a komoly önképzés természetéből folyó munkás elvonultság esendjéből, hogy valóra váltsunk Szent Imrének lelkünkben élő ideálját, zászloszentelési ünnepségtartottunk, a mely reményünkön felül országos jelleggel értett. De másrészt a magunk, bár csak 12 éves multjára visszatekintve, megnyugvással s lelkes örömmel láttuk, hogy egyesületünk sok volt tagja már is jelenléte, sőt vezérszerepet visz a közjóra irányuló hazafias és

határozottan kath. szellemű munkásság terén. A lelkünkben még most is szorgó fényes napok emlékeinek kívánunk első sorban maradtudó emléket állítani jelen évkönyvünkben. A feleldhetetlen zászloszentelési ünnepség leírásának keretében hozni fogja almanachunk Apponyi Albert gróf megerőltetését, helyet nyerneken benne önképző munkásságunk sikertelnebb termékei és érdeklődő jóakaróinknak tájékozásul egyesületünknek története. Magas védőink, a püspöki kar és a kath. főúri családok számos kiváló tagjának kiflntető emléksorai Zichy János gróf, volt egyetemi elnök előszavával és egyesületünk irodalmi téren működő volt tagjainak buzdító részvétele emelik ér két egy, hogy méltán kérhet helyet nemcsak az ifjúság törekvése iránt érdeklődő katolikusaink, hanem a szórakoztató olvasmányt kereső közönség családiasztalan. A Szent István Társulat fényes berendezésű nyomdájának, a Stephaneumnak jó híre kezeskedik arról, hogy a külső kiállítás a magas igényeket is ki fogja elégíteni. Az almanach mintegy 12 ivnyti terjedelmében, hejyenként illusztrálva, május 31-én jelenik meg. Előfizetési ára esőosan fűtve 2 kor., újon vászon díszkötésben 3 kor. A tiszta jövedelem a „Szent Imre Önképző-Egyet.“ évkönyv-alap javára fog szolgálni. A gyűjtő-ívek és előfizetési pénzek szives beklütését május hó 20-ig kérjük a Szent Imre Önképző-Egyetel címzere: Budapest, IV. ker., Irányi-u. 18. sz. Bizalommal és reménynevel fordulunk a kath. közönséghez, hogy szives támogatásával almanachunk megjelenését lehetővé tegye. Budapest, 1901 május 1. Az Almanach-kiadó bizottság.

* **Magyar felírású szent képecskék.** A régi, jobhírű Buzárovits Gusztáv katolikus könyvkiadó cég Esztergomban, legújabbban 10 különféle ábrából álló szent képecske gyűjteményt adott ki, mely imakönyvbe való színes, művészi kivitelű, remek képecskék, finom kartonra vannak nyomva, s alul, valamint a hátlapján megfelelő magyar szöveggel ellátva. E kedves képecskék közül kettő Jézus és Mária szíve kultuszának van szentelve, a többi nyolc pedig a gyermek Jézust, majd a gyermekvédő Órangyalt ábrázolja, mindannyi különböző alakban. E művészi kivitelű, szép képecskék, nemcsak a vallásos érzellet és finomabb ízlés fejlesztésének képezik hathatós eszközeit, hanem hivatva vannak a néplünk előtt ismeretlen nyelvű képeket helyettesíteni, s így a magyar nyelv terjedésének ügyét is előmozdítani. 100 darab a tisztele ábrában 4 korona, férmentes küldéssel 20 fillérel több. Minta-gyűjteményt szívesen küld a kiadó: Buzárovits Gusztáv könyvkereskedése Esztergom.

P á l y á z a t.

— A *peselneki* (Háromszékmegeye) kántori állásra június 10-ig terjedő határidővel pályázatot hirdetek! Jövedelme: tisztességes lakás, két szoba, konyha, kamra, nyári konyha, sütőház, istálló és csür, tágas udvar, két, egyik nagyobb, másik kisebb, gyümölcsös és veteményes kert; 120 kalangya ősz, ugyanannyi tavasz-kepe mintegy 720 korona értékben; ospora 40 korona; stóla 100 korona; 45 székér tőzi fa 72 korona értékben; mintegy 6 vékás tagosított szántóföld. Kötelessége: a kántori teendők végzése, harangozás és templom tisztán tartás. Személyesen megjelenhetni: Pünkösöd harmadnapján, Szt-Háromság vasárnapján és Pünkösöd utáni második vasárnapon. — A kellően felszerelt folyamodványok a sárospataki plébánia hivatalhoz adandók be.

Balogh Ignác
plébános.

A felelős szerkesztő gyengélkedése miatt a szerkesztésért felelős Erőss József.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Zlamál Agost.

Szerkesztőtársak: Erőss József, Péter János dr., Szilveszter Ferenc dr., Wagner Sandor.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.